

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med särskilda bestämmelser angående nobelstiftelsens skyldighet att utgöra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1927 m. m.: given Stockholms slott den 22 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

dels förordning med särskilda bestämmelser angående nobelstiftelsens skyldighet att utgöra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1927,

dels ock förordning angående frihet för nobelstiftelsen från kommunal progressivskatt för år 1927.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

Förordning med särskilda bestämmelser angående nobelstiftelsens skyldighet att utgöra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1927.

Härigenom förordnas, att, utan hinder av vad i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgas däremot stridande, inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp skall för år 1927 för nobelstiftelsen utgöra tre procent av det beskattningsbara beloppet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Förslag

till

Förordning angående frihet för nobelstiftelsen från kommunal progressivskatt för år 1927.

Härigenom förordnas, att nobelstiftelsen skall vara frikallad från skyldighet att för år 1927 utgöra kommunal progressivskatt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMBIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

I 1926 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, att *dels* besluta, att från statsverket skulle till nobelstiftelsen återbäras av stiftelsen erlagd inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1926, i den mån denna skatt överstege en efter ett grundbelopp av tre procent på det beskattningsbara beloppet beräknad inkomst- och förmögenhetsskatt, *dels ock* för dylik återbäring anvisa ett extra förslagsanslag å 275,000 kronor.

I det anförande till statsrådsprotokollet, varmed dåvarande chefen för finansdepartementet motiverade nämnda förslag, framhölls, bland annat, att nobelstiftelsens nuvarande beskattning måste betecknas såsom orimlig i förhållande till skattebördan i riket i allmänhet, företrädesvis på den grund att de närmast för enskilda personer avpassade progressivskalorna ej lämpade sig för juridiska personer av nobelstiftelsens slag. Departementschefen stannade vid den slutsatsen, att frågan om fullständig eller i det närmaste fullständig skattefrihet för nobelstiftelsen ej låge så alltigenom klar, att det vore lämpligt att upptaga den förrän i samband med kommunalskattefrågan och därmed sammanhängande spörsmål, vilka frågor kunde förväntas vinna sin lösning vid 1927 års riksdag. Det förefölle dock sannolikt, att man, när frågan sålunda slutgiltigt löstes, borde komma att gå åtminstone så långt, att progressiviteten beträffande såväl den statliga som den kommunala beskattningen avskaffades, d. v. s. att stiftelsen skulle få betala allenast proportionell inkomst- och förmögenhetsskatt samt därjämte kommunal repartitionsskatt. Den kommunala progressivskatten skulle alltså bortfalla. Beträffande procenttalet för den proportionella statsskatten syntes det troligt, att man borde komma att gå ned åtminstone till 3 procent såsom grundbelopp.

Departementschefen anförde vidare:

»Kravet på en omedelbar lindring i nobelstiftelsens skattebördan synes emellertid så berättigat, att en form bör kunna finnas för åstadkommande av en dylik lindring utan att därigenom föregripa kommunalskattefrågans lösning. Detta synes mig kunna för inkomst- och förmögenhetsskattens vidkommande ske genom uppförande i riksstaten av ett anslag, avsett för åter-

bäring till nobelstiftelsen av erlagd inkomst- och förmögenhetsskatt i den mån denna skatt överstiger en efter ett grundbelopp av 3 procent å det beskattningsbara beloppet uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt. En dylik återbäring bör allenast uppfattas såsom en av billighetshänsyn föranledd anordning för att i någon mån kompensera de senaste årens och det löpande årets alltför hårda beskattning. Vad kommunalskatten beträffar, kunna statsmakterna givetvis ej utan författningsändring åstadkomma motsvarande lindring. Jag har emellertid anledning förmoda, att Stockholms stad skall vara benägen att fatta beslut om anslag till återbäring av så stor del av kommunalskatten som motsvarar kommunandelen av kommunala progressivskatten för år 1926 — någon återbäring av den kommunala progressivskattens utjämningsandel torde däremot ej böra ifrågakomma. Dylika beslut skulle innebära för statens vidkommande en återbäring av tre fjärdedelar av inkomst- och förmögenhetsskatten och för Stockholms stads del en återbäring av omkring hälften av kommunalskatten.»

Inom riksdagen hemställdes motionsvis (I:188 och II:164), att riksdagen ville besluta sådan ändring i bevillningsförordningen 5 § e) och 12 § 8 mom. c) samt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt 5 § 2 mom. c), att efter orden »vetenskapliga samfund» tillades »Nobelstiftelsen». Förslaget innebar, att nobelstiftelsen skulle helt frikallas från inkomst- och förmögenhetsskatt ävensom från bevillning med undantag för bevillning av fast egendom, som icke användes för stiftelsens verksamhet såsom sådan, samt för inkomst av fast egendom. Härvid förutsatte motionärerna, att Kungl. Maj:ts förenämnda framställning skulle avslås.

Sagda motioner blevo först föremål för riksdagens behandling. I betänkande nr 38 hemställde bevillningsutskottet, att riksdagen måtte, i anledning av de väckta motionerna, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville för 1927 års riksdag framlägga förslag till ändrade bestämmelser rörande nobelstiftelsens beskattning i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som utskottet i betänkandet förordat. I motiveringen yttrade utskottet, bland annat, följande:

»Ehuru utskottet i allt väsentligt delar motionärernas uppfattning i frågan rörande nobelstiftelsens beskattning samt följaktligen funnit starka skäl tala för att redan nu vidtaga en lagändring, har utskottet likväl ansett sig böra inskränka sig till att föreslå riksdagen att till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse i ämnet. Såsom här ovan omnämnts har frågan om stiftelsers beskattning av Kungl. Maj:t gjorts till föremål för utredning. Därvid hava i förslag, avgivna av 1921 års kommunalskattkommitté och f. d. presidenten Petersson, upptagits särskilda beskattningsregler för stiftelser, som uteslutande avse att främja religiösa, fosterländska, kulturella, välgörande eller allmännyttiga ändamål. Dessa bestämmelser innebära befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt samt från annan kommunal inkomstskatt än för av fastighet eller rörelse härfluten inkomst. Det synes angeläget, att nobelstiftelsen, som är att hänföra till sistnämnda kategori av stiftelser, icke påläggas högre skattebördan än som enligt nu återgivna förslag skulle komma att drabba dessa. Emellertid har utskottet funnit önskvärt, att, innan frågan om nobelstiftelsens beskattning slutgiltigt avgöres, berörda utredning föreligger slutförd. Då denna utredning säkerligen kan föreligga

fullt klar vid tiden för 1927 års riksdags sammanträde, skulle det uppskov, som föranledes härav, inskränka sig till allenast ett år.

Med hänsyn till den stora vikt förevarande spörsmål har och då den av Kungl. Maj:t föreslagna utvägen att till nobelstiftelsen återbära erlagd statskatt såsom även motionärerna framhållit är förenad med flera olägenheter, särskilt om densamma skulle komma till användning under mer än ett enda år, anser utskottet angeläget, att de blivande bestämmelserna rörande nobelstiftelsens beskattning komma till tillämpning redan vid 1927 års taxering. En sammankoppling med kommunalskattefrågan och därmed sammanhängande spörsmål bör därför icke äga rum.»

Sex av utskottets ledamöter uttalade i en vid betänkandet fogad reservation, att de till fullo instämde med utskottets majoritet därutinnan, att den skattebelastning, som enligt gällande lagstiftning pålagts nobelstiftelsen, vore oskäligt hög och att åtgärder snarast möjligt borde vidtagas för åvågabringande av lindring däri. Under hänvisning till dels det förslag i ämnet, som kunde väntas till 1927 års riksdag, dels ock den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningen anförde dessa reservanter, att det emellertid ej syntes dem erforderligt, att i ämnet avlättes skrivelse till Kungl. Maj:t, varför de hemställde, att motionerna ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Två andra reservanter hemställde jämväl om avslag å motionerna i huvudsak med den motiveringen, att de ansågo nobelstiftelsen icke kunna hänföras till det slag av stiftelser eller institutioner, som kunde ifrågakomma för skattebefrielse.

Vid ärendets behandling i kamrarna biföll andra kammaren förstnämnda reservation, medan första kammaren beslöt avslå utskottets hemställan. Utskottets skrivelseförslag förföll alltså.

Härefter upptog statsutskottet i utlåtande nr 126 till behandling Kungl. Maj:ts förenämnda, i statsverkspropositionen framlagda förslag, som av utskottet avstyrktes. Tolv av utskottets ledamöter yrkade emellertid i avgiven reservation bifall till förslaget. Sedan kamrarna vid ärendets behandling stannat i olika beslut, i det att första kammaren bifallit Kungl. Maj:ts förslag, medan andra kammaren avslagit detsamma, anställdes gemensam votering. Härvid bifölls Kungl. Maj:ts framställning.

De förslag rörande den kommunala och den statliga skattelagstiftningen, som Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat förelägga riksdagen, innebära beträffande stiftelser av det slag, varom här är fråga, *dels* att kommunal progressivskatt samt utjämningskatt ej skola utgå, *dels ock* att till staten skall utgöras allenast proportionell inkomst- och förmögenhetsskatt efter ett beräknat grundbelopp av 3 procent. Vid anmälan av nämnda förslag i förevarande punkt har hänvisats till vad vid sistlidet års riksdag förekommit beträffande nobelstiftelsens beskattning. Att för nobelstiftelsen medgiva skattelindring i större omfattning än för andra likartade stiftelser har jag därvid med hänsyn till riksdagens ställning till frågan sistlidet år ansett mig icke kunna ifrågasätta. Den föreslagna lagstiftningen beträffande den

statliga och kommunala beskattningen är emellertid i förevarande hänseende avsedd att träda i kraft först från och med år 1928.

Enligt vad jag inhämtat har något beslut av Stockholms stad om anslag till återbäring av någon del av kommunalskatten för år 1926 ej kommit till stånd.

*Departements-
chefen.*

Under förutsättning, att de grunder rörande stiftelsers beskattning, varom förslag i dag framlagts, vinna riksdagens godkännande, synes mig uppenbart, att inkomst- och förmögenhetsskatten för nobelstiftelsen för år 1927 ej bör utgå efter högre beräkningsgrund än som varit gällande för år 1926 och som beträffande stiftelser i allmänhet föreslagits för framtiden, d. v. s. efter ett grundbelopp av tre procent. Det hade givetvis kunnat ifrågasättas, att denna fråga innevarande år liksom år 1926 ordnades genom särskilt anslag. Emellertid har något beslut från Stockholms stad av beskaffenhet att medföra lättnad i nobelstiftelsens kommunala beskattning ej kommit till stånd. Då jag är av den uppfattningen, att en lättnad i inkomst- och förmögenhetsskatten bör hava till konsekvens bortfallandet av den kommunala progressivskatten, synes det därför lämpligare, att frågan nu ordnas på det sätt, att särskilda förordningar i angivet syfte nu utfärdas att tillämpas vid 1927 års taxering. Nobelstiftelsens skattebördas blir härigenom betydligt minskad. Lättnaden i statskatt kan kalkyleras till minst 250,000 kronor, och bortfallandet av den kommunala progressivskatten (inkl. utjämningsandelen) lär betydligt överskrida 100,000 kronor. I runt tal torde stiftelsen bli befriad från två tredjedelar av sin nuvarande skattebördas.

Departementschefen uppläser härefter inom finansdepartementet utarbetade förslag till *dels* förordning med särskilda bestämmelser angående nobelstiftelsens skyldighet att utgöra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1927, *dels* förordning angående frihet för nobelstiftelsen från kommunal progressivskatt för år 1927 samt hemställer, att dessa förslag måtte i proposition föreläggas riksdagen.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla, och skall till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:
E. Regnér.